

Kuulutuksen julkaisupäivä
27.11.2025

Diaarinumero
644/03.04.04.04.24/2024

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDEN MAA-AINESLUPAA KOSKEVAN PÄÄTÖKSEN TIEDOKSIANTOKUULUTUS

Maa-aineslain 20 c §:n 1 momentin mukaan hallinto-oikeuden on annettava maa-aineslupaa koskeva päätöksensä tiedoksi julkisella kuulutuksella. Julkisesta kuulutuksesta säädetään hallintolaissa.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta eli 4.12.2025.

Päätös

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös 27.11.2025 numero 2422/2025 maa-aineslain mukaisessa valitusasiassa (valitus Oriveden ympäristölautakunnan päätöksestä 6.2.2024 § 6)

Luvansaaja

Hämeen Kuljetus Oy

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä 27.11.2025–5.1.2026 Hämeenlinnan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/index/julkisetkuulutukset_1.html#

Muutoksenhakuohjeet ja valitusaika

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy 5.1.2026

27.11.2025

Dnro 644/03.04.04.04.24/2024

Asia Maa-ainesasiaa koskeva valitus

Valittaja Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä myös ELY-keskus)

Luvansaaja Hämeen Kuljetus Oy

Päätös, josta valitetaan

Oriveden ympäristölautakunnan päätös 6.2.2024 § 6

Ympäristölautakunta on päättänyt myöntää Hämeen Kuljetus Oy:lle maa-aineslain 4 §:n mukaisen luvan soran ja hiekan ottamiseen kiinteistöltä 562-431-7-184. Ottamisalueen pinta-ala on 2,2 hehtaaria ja otettavan aineksen määrä 93 500 m³.

Luvansaajan on jälkihoidon ja luvan velvoitteiden vakuudeksi annettava 13 200 euron suuruinen vakuus ennen toiminnan aloittamista. Lupaviranomainen voi tarvittaessa muuttaa vakuussummaa.

Lupa on voimassa kymmenen vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Päätöksen perusteluissa on muun ohella todettu, että Yröskankaan dyynimuodostumia ei ole luokiteltu valtakunnallisesti merkittäviksi taikka maakunnallisesti arvokkaiksi tuulikerrostumiksi. Ottamistoiminta kohdistuu osalle yhtä (oikeastaan kahta) kolmesta dyynimuodostumasta. Suunniteltu ottamistoiminta ei tuhoa dyynimuodostumia. Lupapäätöksen mukainen hiekan ja soran ottaminen sekä alueen jälkihoito- ja maisemointitoimenpiteet palauttavat alueen maiseman luonnontilaiseksi.

Käsittely hallinto-oikeudessa

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Ympäristölautakunnan päätös on kumottava ja maa-aineslupahakemus hylättävä.

Päätös on lainvastainen, koska maa-ainesten ottaminen aiheuttaisi maa-aineslain 3 §:n 1 momentissa 2 kohdassa tarkoitetun kielletyn seurauksen. Suunniteltu ottaminen heikentää olennaisesti ottamisalueelle sijoittuvan Yröskankaan dyynimuodostuman arvoja ja aiheuttaa siten erikoisen luonnonesiintymän tuhoutumisen. Päätöksessä annetut lupamääräykset eivät ole sellaisia, että niillä estettäisiin muodostuman arvoille aiheutuva pysyvä vaurio.

Ottamisalue sijoittuu Yröskankaan dyynialueelle, joka muodostuu kolmesta harjanteesta. Harjanteiden pituudet ovat lännestä itään 400 metriä, 300 metriä ja 370 metriä. Dyynien leveys on keskimäärin 30 metriä ja korkeus noin 4 metriä. Dyynit ovat loivasti kaarevia ja kumpuilevia. Läntisimmän dyynin eteläpäässä harjanne koostuu viidestä peräkkäin olevasta pienikokoisesta dyynistä. Samanlainen yksittäinen pieni dyyni löytyy myös keskimmäisen harjanteen pohjoispäästä.

ELY-keskus on arvioinut lupahakemuksesta antamissaan lausunnoissa 28.3.2018 ja 12.7.2023, että alueelta hakatun metsän vuoksi läntisimmät dyynit erottuvat selkeästi ympäristöstään ja niissä on havaittavissa dyynille tyypillistä kumpuilevaa muotoa. Myös itäisimmän dyynin pohjoisosassa on havaittavissa dyyneille tyypillisiä muotoja. Metsäkoneet ja muut työkonet ovat rikkoneet dyynien pinnan. Keskimmäisestä ja itäisimmästä dyynistä on otettu kotitarveottoon maa-ainesta ja itäisimmän dyynin läpi kulkee kaksi metsäautotietä. Lisäksi läntisimpien dyynien pohjoisosa on kaivettu kokonaan pois ja tämä alue on jätetty rajauksen ulkopuolelle.

Etelä-Suomessa lentohiekkaa ja dyynejä on varsin vähän. Pirkanmaalla esiintyy yksittäisiä dyynejä Hämeenkyrössä, Mänttä-Vilppulassa ja Pälkäneellä. Orivedellä ja Juupajoella esiintyy isompi dyynikokonaisuus, johon kuuluvat myös valtakunnallisesti arvokkaat Onnistaipaleen ja Lakkaharjun tuulikerrostumat. Yröskankaan dyynimuodostumat ovat osa tätä suurempaa kokonaisuutta. Suuret dyynimuodostumat ovat harvinaisia Pirkanmaalla. Myös TAATA-hankkeessa (Tampereen seudun taajamageologinen kartoitus- ja kehittämishanke) on mainittu Oriveden tuulikerrostumat, mukaan lukien Yröskankaan tuulikerrostumat, alueellisesti erikoisena esiintymänä.

Oriveden alueen maaperäkartan selityksessä on maininta maaperägeologisesti merkittävistä sekä maaperägeologisesti mielenkiintoisista retkeily- ja opetuskohteista. Yröskankaan lentohiekkakinokset ja deltaan kaivautuneet syvät puronuomat on mainittu merkittävänä kohteina eli niillä on opetuksellista merkitystä.

Ottamissuunnitelmassa on katsottu virheellisesti, että koska Yröskankaan dyynejä ei ole huomioitu valtakunnallisten tuulikerrostumien inventoinnissa tai tässä työssä tausta-aineistoon jätetyssä aineistossa (luokka 5, seudullinen tai paikallinen merkitys), alueet eivät täyttäisi maa-aineslain kriteerejä. Valtakunnallisesti arvokkaiden muodostumien inventoinnissa on kartoitettu valtakunnallisesti arvokkaita kohteita (luokat 1–4). Osa inventointiin valituista alueista putosi työn aikana luokkaan 5 ja selvityksen tausta-aineistoksi. Valtakunnallisesti arvokkaiden muodostumien ominaistiedot on yhdenmukaistettu ja viimeistelty raportin kantaan. Seudullisesti arvokkaiden muodostumien tietoja ei ole yhdenmukaistettu eikä viimeistelty. Raportissa todetaan muun muassa, että valtakunnallisesti arvokkaiden tuuli- ja rantakerrostumien tarkkaa osuutta kaikista Suomen muodostumista ei voida arvioida, koska tuulikerrostumien rajauksia ja pinta-aloja ei ole saatavilla koko maasta. Suomen ympäristökeskuksesta varmistetun tiedon mukaan seudullisesti tai paikallisesti arvokkaita alueita ei ole systemaattisesti kartoitettu. Valtakunnallisen tai maakunnallisen luokittelun puuttumisella ei ole ratkaisevaa merkitystä erikoisten luonnonesiintymien määrittelyssä. Suunnitellun ottamistoiminnan kohteena olevalla dyynimuodostuman osalla on selkeitä arvoja, jotka tekevät siitä erikoisen luonnonesiintymän.

Ympäristöministeriön julkaisussa Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat (Suomen Ympäristö 32/2011) on yleispiirteisesti selitetty kohteiden arviointi geologisten, biologisten ja maisemallisten tekijöiden osalta. Yröskankaan dyynit liittyvät samaan Hirsilän deltamuodostumasta alkunsa saaneiden dyyniselänteiden ketjuun, johon kuuluvat myös Lakkaharju (TUU-04-11) Juupajoella ja Onnistaipale (TUU-04-12) Orivedellä. Nämä molemmat on inventoinnissa valittu laajalta alueelta hyvinä dyynialuetta edustavina kohteina valtakunnallisesti arvokkaiksi (arvoluokka 3). Yröskankaan dyynialueen paikallinen merkittävyys korostuu samaan ketjuun kuuluvilla valtakunnallisesti arvokkailla kohteilla. Yröskankaan dyynialue osaltaan täydentää tätä dyyniselänneketjua. Yröskankaan dyynit ovat kokonsa puolesta edustavia ja selkeitä maisemassa erottuvia kohomuotoja.

Ympäristölautakunta on aiemmassa päätöksenteossaan pitänyt dyynialuetta erikoisena luonnonesiintymänä. Lautakunta on päätöksellään 26.6.2018 § 75 myöntänyt Hämeen Kuljetus Oy:lle maa-aineslain mukaisen luvan maa-ainesten ottamiseen kiinteistöillä 562-431-7-184 ja 562-431-12-24. Lupapäätöksen perustelujen mukaan ottamisalueesta on rajattu pois dyynialue, koska se on maa-aineslain 3 §:n mukainen erikoinen luonnonesiintymä, joka tuhoutuisi maa-ainesten otossa.

Suunniteltu ottamistoiminta kohdistuu Yröskankaan dyynimuodostuman läntisimpään ja keskimmäiseen osaan. Ottamistoiminta tuhoaisi suuren osan läntisimmästä muodostumasta, joka on muodoiltaan säilynein. Ottamistoiminnan kohteena olevalla dyynien läntisimmällä osalla on lähialueella ja dyynin pohjoisosassa tapahtuneesta aikaisemmasta ottamistoiminnasta ja lähialueen muusta ihmistoiminnasta huolimatta yhä merkitystä erikoisena luonnonesiintymänä, koska se erottuu ympäristöstä selkeästi ja siinä on havaittavissa dyyneille ominaista kumpuilevaa muotoa.

Suunniteltu ottaminen tuhoaa yli 50 % dyynimuodostuman läntisimmästä ja keskimmäisestä dyynistä. Ottamissuunnitelmassa on esitetty, että joillain alueilla voi mahdollisesti jäädä silttisempiä tai karkeampia osioita ottamatta ja että tällaiset ainekset levitellään ottopohjalle kumpuilevaksi maastoksi. Ottamissuunnitelman poikkileikkauskuvien perusteella ottoalue jää ympäristöään matalammaksi montuksi, jonka pohja on tasainen. Ottamissuunnitelman jälkihoitotoimenpiteissä ei ole otettu huomioon dyynimuodostuman geologisten arvojen säilyttämistä. Maa-aineksen ottamisen seurauksena yhtenäinen muodostuma pirstoutuisi, eikä jäljelle jäisi enää maisemasta selkeästi erottuvaa kumpuilevaa dyynimuodostumaa. Lopputilanteessa ottoalueen pohjan alimmaksi tasoksi jää +130 mmpy, joka on 11 metriä alempana kuin dyynimuodostuman korkein kohta. Suunniteltu maa-ainesten otto muuttaisi alueen ottamisalueen osalta siten oleellisesti muunlaiseksi kuin sen ominaispiirteisiin kuuluu.

Lausunnot ja selitykset

Ympäristölautakunta on antanut lausunnon. Oriveden kaupunki teki 8.11.2022 kiinteistölle 562-431-7-184 maastokäynnin, jolla havaittiin, että alue on ihmistoiminnan muokkaamaa ja suuresti muuttunut aikaisempina vuosikymmeninä tehdyistä havainnoista. Alueen puusto on poistettu päätehakkuussa. Alueelle on kasvanut luontaisesti puuntaimia ja alue on metsittymässä. Alueella kulkee metsäteitä, alueella on tehty koekuoppatutkimuksia ja siellä on havaittavissa jälkiä maa-ainesten kotitarveotosta. Valituksenalaisessa lupapäätöksessä tarkoitettua aluetta ei voida pitää luonnontilaisena ja valituksessa arvioituja arvoja edustavana.

Yröskankaan tuulikerrostumia ei voida pitää visuaalisesti, geologisesti tai biologisesti tavanomaisista Orivedellä ja Juupajoella esiintyvistä tuulikerrostumista poikkeavana esiintymänä. Yröskankaan tuulikerrostumat ovat pieni osa isompaa Onnistaipaleen ja Lakkaharjun muodostumaa ja niiden on arvioitu syntyneen ajallisesti näiden suurempien tuulikerrostumien muodostumisen yhteydessä. Yröskankaan esiintymän muoto, rakenne ja syntyhistoria eivät eroa Onnistaipaleen ja Lakkasuon tuulikerrostumien vastaavista eikä niiden näin ollen voida katsoa olevan avainkohteena selittämässä tieteellisesti merkittäviä ajanjaksoja, tapahtumia tai muodostumien syntyhistoriaa, muotoa tai rakennetta.

Hämeen Kuljetus Oy on selityksensä toimittanut Sitowise Oy:n laatiman 5.7.2024 päivätyn asiantuntijaraportin, jonka mukaan suunnitellun ottoalueen muodostumien pohjana arvioidaan olevan hiekka- ja silttivaltaiseen jäätikön sulamisvesien kerrostamaan deltaan Itämeren varhaisvaiheiden aikana syntyneitä rantavalleja, jotka liittyvät laajemmalla alueella havaittavaan rantavallijoukkoon. Rantavallin pinnalle, arviolta noin metrin paksuisena kerroksena, on syntynyt tuulen kerrostama rakenteeton peittohiekk-/dyynikerros, kun alue vapautui veden alta. Osa tuulen kuljettamasta aineksesta on saattanut kerrostua myös matalaan veteen. Tuulen kerrostamisvaihe on todennäköisesti ollut varsin lyhyt ajanjakso ennen kuin kasvillisuus on alkanut stabiloida deltamuodostuman ja harjanteiden pintaa, ja toisaalta suuri vesialue oli vetäytynyt jo kauemmaksi etelään. Peittohiekk-

/dyynikerrostumien pintaosaa ovat myöhemmin muokanneet kasvillisuuden juuret.

Ottoalueen muodostumien pohjana olevat rantavallit ovat korkeusaineiston perusteella suunnitellun ottoalueen lähiympäristössä varsin yleisiä. Sekalaisen syntyhistorian ja vallien lyhyen pituuden vuoksi niitä ei voida pitää erityisen edustavina eikä puhtaasti dyyneiksi luokittuvina. Edustavampia ja opetuskohteeksi soveltuvampaa rantavalli- ja dyynitopografiaa löytyy kohteen läheisyydestä sekä etelä- että koillispuolelta, Lakkasuon ja Hirsilän syystä valtakunnallisesti arvokkaiksi tuuli- ja rantakerrostumiksi inventoiduilta alueilta. Lisäksi Geologian tutkimuskeskuksen maaperäkartta-aineiston perusteella lähialueella sijaitsee myös muita, kooltaan ottoalueen muodostumiin verrattavia tai hieman pienempiä, dyynimuodostumia. Selänteiden morfologia ei ole myöskään erityisen selväpiirteinen kahdessa ottotoiminnan kohteeksi ajatellussa harjanteessa verrattuna ottamistoiminnasta pois rajattuun itäisimpään muodostumaan. Läntiset harjanteet eivät ole erityisen edustavia ranta- tai tuulimuodostumia, eivätkä harvinaisia alueella.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on antanut vastaselityksen. Ottoalueen muodostumia, jotka ovat ympäristöstään erottuvan topografiansa vuoksi tulleet tunnetuksi merkillepantavina geologisina muodostumina, on toistaiseksi pidetty dyyneinä. Selityksessä esitetyn tulkinnan mukaan muodostumilla on kuitenkin syntyhistoria, jossa yhdistyvät sekä rantakerrostumia että dyynejä muodostavat prosessit. Uusi tulkinta ei vähennä muodostumien arvoa, vaan jopa lisää sitä. Kyseessä olisi alueelta aiemmin selkeästi tunnistettujen rantavallien ja dyynien lisäksi niiden yhdistelmämuodostumat eli tuulikerrostumat, joiden pohjana ovat rantavallit. Kyseessä olevia muodostumia voidaan pitää edustavina ja lisäksi niistä on nyt olemassa tutkimustietoa, mikä lisää niiden arvoa myös opetuskohteina.

Ottoalueen muodostumia on perusteltua pitää maa-aineslain 3 §:n tarkoittamina erikoisina luonnonesiintyminä siitä huolimatta, että ne eivät olisi dyynejä. Muodostumat ovat morfologialtaan ja topografialtaan ympäristöstään selkeästi erottuvia muodostumia, joiden ominaisuudet ja syntyhistoria poikkeavat alueella yleisten rantavallien ominaisuuksista ja toisaalta alueella vähemmän esiintyvien dyynien ominaisuuksista.

Katselmus

Hallinto-oikeus on järjestänyt alueella katselmuksen 24.9.2025. Katselmuksesta laadittu pöytäkirja ja alueelta otetut kuvat on liitetty asiakirjoihin.

Hallinto-oikeuden ratkaisu ja perustelut

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan tässä laissa tarkoitettuja aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista.

Maa-aineslain 6 §:n 1 momentin mukaan lupa ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa harkittaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Ympäristöministeriön opas

Ympäristöministeriön julkaisussa 2023:30 ”Maa-ainesten ottaminen, Opas ainesten kestäväään käyttöön”, on käytössä olevan selvitysaineiston perusteella arvioitu maa-ainesten ottamisesta aiheutuvia haittoja ja ottamisen edellytyksiä eri alueilla. Opas ei ole oikeudellisesti sitova, mutta sen tietoja ja suosituksia voidaan käyttää tausta-aineistona arvioitaessa maa-aineslupapäätöksen lainmukaisuutta.

Maa-aineslain tarkoittamia erikoisia luonnonesiintymiä voivat olla sekä geologiset että biologiset esiintymät. Erikoisen luonnonesiintymä poikkeaa tavanomaisesta esimerkiksi visuaalisilta, geologisilta tai biologisilta ominaisuuksiltaan. Erikoisuutta ilmentävät esiintymän harvinaisuus tai uhanalaisuus. Esiintymää voidaan pitää erikoisena esimerkiksi, jos sen muoto, rakenne tai syntyhistoria eroavat alueen muista vastaavista esiintymistä. Esiintymän biologiset ja geologiset tekijät korostavat usein toistensa erikoista luonnetta ja merkitystä. Erikoisilla luonnonesiintymillä on usein luonnontieteellistä, maisemallista ja opetuksellista merkitystä.

Erikoisia geologisia luonnonesiintymiä voivat olla geologiset avainkohteet, joiden avulla on mahdollista selittää tieteellisesti merkittäviä ajanjaksoja ja tapahtumia. Erikoisia esiintymiä voivat olla myös sellaiset edustavat muodostumatyypit, joiden avulla on mahdollista selittää muodostumien syntyhistoriaa, muotoa ja rakennetta. Erikoisia geologisia luonnonesiintymiä voivat olla geologiset pienmuodot, kuten muinaisrannat, törmät, tasanteet, harjukuopat, lohkareikot, kuilut, rotkot, luolat, hiidenkirnut, raukit ja jyrkänteet. Tällaisia voivat olla lisäksi harvinaiset kivilajiesiintymät, suuret siirtolohkareet sekä luonnontilaiset uomat ja lähteet.

Asiassa saatu selvitys

Asiassa on kysymys soran ja hiekan ottamisesta Orivedellä sijaitsevalta kiinteistöltä 562-431-7-184. Ottamisalueen pinta-ala on 2,2 hehtaaria ja

otettavan aineksen määrä 93 500 m³ kymmenen vuoden aikana. Kysymys on uudesta ottamisalueesta, joka rajautuu koillisosastaan kiinteistöön 562-431-12-24, jolle luvanhakijalle on vuonna 2018 myönnetty maa-aineslupa. Nyt suunniteltu ottamistoiminta sijoittuu kolmesta harjanteesta muodostuvalle Yröskankaan tuulikerrostuma-alueelle. Ottamisalue kattaa muodostuman lähes koko keskimmäisen harjanteen sekä läntisimmästä harjanteesta noin puolet itäisimmän harjanteen jäädessä kokonaan ottamisalueen ulkopuolelle. Ottamisalueella on ottamissuunnitelman 27.3.2023 mukaan suoritettu päätehakkuu yli viisi vuotta sitten.

Ottamisalueella ei ole voimassa asemakaavaa. Oriveden strategisessa yleiskaavassa alue on osoitettu pohjavesialueeksi. Voimassa olevassa Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 ottamisalue sijoittuu maaseutualueelle. Lisäksi suunnittelualue sijoittuu tärkeälle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueelle. Maakuntakaavan kaavaselostuksen mukaan kaavan tavoitteena on jäljellä olevien, valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden geologisten muodostumien säilyttäminen. Kaavalla pyritään myös edesauttamaan arvojen ennallistamista kohteissa, joissa esimerkiksi maa-ainesten ottamisen seurauksena osa alueen arvoista on menetetty. Kaavaselostuksessa on edelleen todettu, että paikallisesti arvokkaita geologisia muodostumia ei osoiteta maakuntakaavassa. Ne käyvät kuitenkin ilmi kaavaselostuksen liitekartoilta. Kaavaselostuksen liitekartassa 21 on mainittu valtakunnallisesti arvokkaana, arvoluokkaan 3 kuuluvana tuulikerrostumana Onnistaipaleen tuulikerrostuma. Liitekartassa ei ole osoitettu seudullisesti arvokkaita tuulikerrostumia Orivedelle.

Yröskankaan ympäristön lentohiekkakinokset on mainittu Geologian tutkimuslaitoksen vuoden 1981 Oriveden alueen maaperä -julkaisussa, jossa niitä on käsitelty merkittävinä maaperägeologisina kohteina. Myös Tampereen seudun taajamageologisen kartoitus- ja kehittämishankkeen tuloksissa vuodelta 2009 on mainittu Oriveden erikoisuutena Tampereen kaupunkiseudun piirissä tuulikerrostumat. Hankkeen tulosten mukaan laaja-alaisimmat tuulikerrostumat sijaitsevat Hirsilän deltan Haisevansuon ympäristössä, Haisevankankaalla sekä siitä muutama kilometri pohjoisempana, Yröskulmalla.

Valittajan toimittaman Sitowise Oy:n asiantuntijaraportin 5.7.2024 mukaan ottamisalueen läntisin ja itäisin harjanne ovat koillinen-lounas-suuntaisia, keskimmäinen harjanne pohjois-etelä-suuntainen. Harjanteiden poikkileikkausprofiilit ovat pääasiassa loivempia luoteen puolella ja jyrkempiä kaakon puolella, mutta paikoin muoto on varsin symmetrinen ja joissakin kohdissa myös hieman jyrkempi luoteen puolella ja loivempi kaakon puolella. Jäljellä olevia osia tarkastellessa läntisin harjanne on levein, se on muodoltaan varsin suora ja eteläosastaan leveämpi. Läntisen muodostuman pinnalla on havaittavissa joitakin kumpumaisia kohoumia. Keskimmäinen harjanne on kapein ja muodoltaan mutkittelevampi kuin läntinen harjanne. Itäisin harjanne on pisin ja pinta-alaltaan suurin, sen pohjoispäässä on havaittavissa kumpuileva ja kaartuva jakso, ja eteläpää on tasaisempi sekä kapeampi. Muodoltaan itäinen harjanne on monipuolisin (sekä yksittäisiä dyyniharjanteita että yhtenäistä muodostumaa). Harjanteiden eteläpäässä niitä

yhdistää kumpuileva, noin 60 x 200 metrin alue. Läntisin ja itäisin harjanne erottuvat ympäröivästä maastosta hyvin. Läntisimmän harjanteen pinnalta on kuitenkin hakattu puusto, ja nuorta metsää kasvava itäinen harjanne erottuu nykytilassaan paremmin. Keskimmäinen harjanne jää kapeampana ja muodoltaan heikoimmin kehittyneenä heikoimmin erottuvaksi.

Suhteellisen korkeuden ja leveyden puolesta läntisin harjanne arvotetaan arvokkaimmaksi. Toisaalta itäisimmän harjanteen muodossa on eniten vaihtelua ja se on pisin. Sekä läntisessä että itäisessä harjanteessa sekä harjanteita yhdistävässä eteläisessä päässä on havaittavissa dyynimäisiä kohoumia, keskimmäinen ja itäinen harjanne ovat poikkileikkaukseltaan kokonaisuudessaan hieman läntistä harjannetta selkeämmin epäsymmetriset. Muodostumalta avautuvan maiseman, sekä ympäristöstä hahmottuvan maiseman osalta läntinen ja itäinen harjanne arvotetaan yhtä hyväksi ja keskimmäistä harjannetta paremmiksi. Geomorfologisen kokonaisuuden kannalta itäinen ja läntinen harjanne arvotetaan yhtä hyväksi ja keskimmäistä harjannetta paremmiksi.

Hieman tutkimusaluetta etelämpänä on vinovalovarjostetussa korkeusaineisossa havaittavissa useita nyt kyseessä olevien harjanteiden kanssa vastaavilla korkeustasoilla sijaitsevia kaarevia pitkiä harjanteita ja rinteitä, jotka sijoittuvat metsävaltaiselle alueelle. Nämä harjanteet edustavat morfologisten piirteidensä, laaja-alaisuutensa ja tietyille korkeustasoille sijoittumisen perusteella rantatasoon syntyneitä matalia valleeja ja rantatöyräitä. Sekä alueen koillis- että eteläpuolella on selvästi dyyneiksi luokituttavia, kohdealueen seläniteitä korkeampia sekä laaja-alaisempia ja morfologialtaan monipuolisempia sekä edustavampia, valtakunnallisesti arvokkaiksi arvioituja tuulikerrostumia.

Katselmuksella 24.9.2025 tehtyjen havaintojen perusteella ottamisalueelle ja sen ympäristöön sijoittuvat kumpuilevat tuulikerrostumat erottuvat ottamisalueella aiemmin tehdyn päätehakkuun vuoksi ympäristöstään selvästi. Ottamisalueelle sijoittuvat läntinen ja keskimmäinen tuulikerrostuma erottuvat ympäristöstään paremmin kuin ottamisalueen ulkopuolelle jäävä itäisin tuulikerrostuma, minkä lisäksi läntisen harjanteen voidaan todeta erottuvan maastosta keskimmäistä harjannetta edustavampana. Ottamisalueella kulkevista metsäkoneen jäljistä ja alueella tapahtuneesta kotitarveotosta huolimatta tuulikerrostumat ovat säilyneet varsin eheinä.

Hallinto-oikeuden johtopäätökset

Katselmushavaintojen ja asiassa esitetyn selvityksen perusteella suunnitellulla ottamisalueella sijaitsevan tuulikerrostumamuodostuman läntisin ja keskimmäinen harjanne sekä ottamisalueen ulkopuolelle sen välittömään läheisyyteen jäävä itäisin harjanne erottuvat niitä ympäröivästä maastosta selvästi kumpuilevina muodostelmina. Ottamisalueella kulkevien metsäkoneen jälkien ja alueella suoritettujen maa-ainesten kotitarveoton ei voida katsoa juurikaan vaurioittaneen tuulikerrostumia. Vaikka tuulikerrostumilla voidaan edellä todetun perusteella katsoa olevan vähintäänkin paikallista arvoa, asiassa saadun, Oriveden seudulla sijaitsevien tuulikerrostumien määrää

ja laatua koskevien selvitysten ja karttatarkastelun perusteella niitä ei kuitenkaan voida pitää kyseisellä alueella erityisen harvinaisina tai merkittävinä geologisina kohteina. Se seikka, että myös nyt kyseessä olevien tuulikerrostumien avulla on mahdollista selittää muun ohella alueen ja muodostumien syntyhistoriaa, ei anna aiheutta arvioida asiaa toisin. Edellä esitetyillä perusteilla suunnitellulle ottamisalueelle sijoittuvia tuulikerrostumia ei voida pitää geologisesti tai syntyhistoriansa perusteella sillä tavoin harvinaisina, poikkeavina tai edustavina, että niitä tulisi pitää maa-aineslain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan tarkoittamana erikoisena luonnonesiintymänä. Koska suunnitellun maa-ainesten ottamisen ei näin ollen voida katsoa aiheuttavan mainitussa lainkohdassa tarkoitettua seuraamusta, valituksenalaista päätöstä ei ole syytä kumota.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Päätöksen tiedoksianto

Päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (julkinen kuulutus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Esittelijäjäsen Henna Nevalainen

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Paula Pihlava, Virpi Juujärvi ja Henna Nevalainen.

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Oikeudenkäyntimaksu maksutta
(Tuomioistuimaksulaki 8 § 1 mom 3 kohta)

Jäljennös maksutta

Hämeen Kuljetus Oy

Oriveden ympäristölautakunta

Oriveden kaupunginhallitus, jonka on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta noudattaen, mitä kuntalain 108 §:ssä säädetään.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 HÄMEENLINNA

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 13100 HÄMEENLINNA

Puhelinnumero: 029 56 42210

Faksi: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet#/>

Puhelujen hintatiedot: 029 56 –alkuisiin numeroihin soittaessa
puheluista peritään vain soittajan oman operaattorin sopimuksen mukainen
paikallisverkko- tai matkapuhelinmaksu.

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://tuomioistuimet.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus/fi/>

Liite hallinto-oikeuden päätökseen

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeää saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot ja aukioloaika:

Postiosoite: Korkein hallinto-oikeus
PL 180, 00131 Helsinki

Sähköposti: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Käyntiosoite: Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki

Puhelin: 029 56 40200

Faksi: 029 56 40382

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet/#/>

Aukioloaika: arkipäivisin klo 8.00 – 16.15

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä perittävä oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian ja valituslupa-asian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritä tuomioistuinmaksulain 5 §:ssä tarkoitetuista maksuttomista suoritteista tai mikäli maksun perimättä jättämiseen on lain 4 §:ssä tarkoitettu peruste.

Oikeudenkäyntimaksua ei myöskään peritä jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Maksu peritään kuitenkin riippumatta lopputuloksesta veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta eikä muualla laissa viranomaisen toimenpiteistä suoritettavista maksuista vapautetuilta. Jos maksun periminen olisi ilmeisen kohtuutonta, viranomainen tai maksun määräävä virkamies voi yksittäistapauksessa määrätä, ettei maksua peritä.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015)